

Aan

De korpsbeheerders

- i.a.a.
- de korpschefs van de regionale politiekorpsen
 - de korpschef van het Korps Landelijke Politiediensten
 - de directeur Rijksrecherche
 - de leden van het CGOP, d.t.v. secretariaat CAOP

Bijlagen	Uw kenmerk	Ons kenmerk	Datum
Geen	EA96/U2613	576471/596/GBJ	23 september 1996

Inlichtingen bij mr.drs. C.R. van Strijen	Doorkiesnummer 070 3026915
--	-------------------------------

Onderwerp Status-circulaire	Departementsonderdeel directie Politie
--------------------------------	---

Doelstelling : verschaffen van informatie & bekendmaking van beleid

Juridische grondslag : n.v.t.

Relatie met andere circulaire : 31-3-1994, nr. PRP94/U196

Gaat in per: : datum dagtekening

Geldig tot en met: : vier jaar na datum dagtekening

Samenvatting: De circulaire geeft duidelijkheid omtrent enkele categorieën binnen het begrip "ambtenaar politie". Op een aantal aspecten van de status van ambtenaar van politie wordt nader ingegaan. Voor zover wordt aandacht besteed aan de ambtenaren van politie die tevens buitengewoon opsporingsambtenaar zijn

Geachte heer, mevrouw,

I INLEIDING

De politie heeft een bijzondere plaats in onze samenleving. De taken en de daarmee verbonden bevoegdheden van de ambtenaren van politie zijn voor een groot deel uniek: geen andere organisatie in de maatschappij mag en bevoegdheden uitoefenen. Daarom worden er hoge eisen gesteld aan alle ambtenaren van politie en zijn bevoegdheden zorgvuldig in wettelijke bepalingen vastgelegd. Voor zover daarnaast anderen met een deel van de politietaken worden belast, worden ook aan hen eisen gesteld en wordt nauwkeurig aangegeven over welke bevoegdheden zij beschikken. Alleen op deze wijze kan de samenleving taken toevertrouwen aan de ambtenaren.

De status (= hoedanigheid) van de ambtenaar van politie heeft tal van consequenties wat betreft eisen die worden gesteld en bevoegdheden die worden verleend. Vanwege het feit dat de diverse aspecten van de status van politiebambtenaar in diverse afzonderlijke regelingen zijn opgenomen, menen wij er goed aan te doen in de circulaire (hoofdstuk III) een overzichtelijk geheel te presenteren van wat er ten aanzien van een aantal aspecten geregeld is voor de ambtenaar, aangesteld voor de uitvoering van de politietaken, en voor de ambtenaar, aangesteld voor de uitvoering van technische, administratieve en andere taken ten dienste van de politie. Voor zover er raakvlakken zijn met de "status-aspecten van ambtenaren van politie die tevens buitengewoon opsporingsambtenaar zijn" wordt ook op deze punten aandacht besteed.

Eerst wordt in hoofdstuk II aandacht besteed aan het begrip: ambtenaar van politie.

In deze circulaire wordt regelmatig het begrip 'a-ambtenaar' gebruikt in plaats van: ambtenaar, aangesteld uitvoering van de politietaak. En in plaats van de aanduiding 'ambtenaar, aangesteld voor de uitvoering van technische, administratieve en andere taken ten dienste van de politie' wordt ook gebruik gemaakt van het b-ambtenaar. De aanduidingen a en b zijn ontleend aan artikel 3, eerste lid, van de Politiewet 1993 (zie hieronder) worden hier uitsluitend gehanteerd omwille van de leesbaarheid van de circulaire.

II AMBTENAREN VAN POLITIE

Als ambtenaren van politie worden in artikel 3, eerste lid, van de Politiewet 1993 aangeduid:

- a. ambtenaren, aangesteld voor de uitvoering van de politietaak;
- b. ambtenaren, aangesteld voor de uitvoering van de technische, administratieve en andere taken ten dienste van de politie;
- c. vrijwillige ambtenaren, aangesteld voor de uitvoering van de politietaak.

Tevens noemt de wet in artikel 3, tweede lid, als 'ambtenaren van politie' de bijzondere ambtenaren van politie waarover de procureur-generaal beschikt te behoeve van door de Ministers van justitie en van Binnenlandse Zaken aan te wijzen taken (art. 43). Deze ambtenaren zijn a-ambtenaren. Opmerkingen in deze circulaire ten aanzien van a-ambtenaren gelden -tenzij dit uitdrukkelijk wordt uitgezonderd- dus ook voor de bijzondere ambtenaren van politie. De vrijwillige ambtenaar van politie (art. 3, eerste lid, onder c) blijft in deze circulaire verder buiten beschouwing.

Het begrip 'politietaken' is omschreven in artikel 2 van de Politiewet 1993. Het is een (opzettelijk) ruime omschrijving. Uitgangspunt van een adequaat ingerichte en toegeruste politie-organisatie is onder meer de inzet van medewerkers die zijn opgeleid voor de functie waarin ze worden aangesteld, voor het werk dat ze doen en voor de bevoegdheden (onder meer het gebruik van geweld) die aan hen worden toegekend. In artikel 3 van het Besluit Algemene rechtspositie politie (Barp) zijn bepalingen gegeven omtrent de wijze waarop de a-ambtenaren ten dienste van de basisopleiding worden aangesteld.

Als basisopleidingen worden beschouwd de opleiding tot surveillant van politie, de opleiding tot agent en de opleiding tot inspecteur. Gekenmerkt voor al deze opleidingen is dat zij breed en algemeen van karakter zijn. Het is waarschijnlijk met het oog op de in beginsel generalistische toekomstige taak van de aspiranten, de breed inzetbaarheid en de mogelijkheid van mobiliteit. De functie-eisen zoals te vinden in het FuWa-referentiebepalen welke opleiding een aspirant moet volgen.

In artikel 1, eerste lid, van de Politiewet 1993 is een omschrijving te vinden van de "taken ten dienste van justitie", die onderdeel zijn van de politietaken. Hieruit vloeit voort dat deze taken, indien alle onder ten dienste van de genoemde elementen (te weten: de betekening van gerechtelijke mededelingen in strafzaken, het vervoer van verdachten en van hun vrijheid beroofde personen, en de dienst bij de gerechten) worden verricht, in verband met de taakuitvoering noodzakelijke bevoegdheden dienen te worden uitgevoerd door ambtenaren als genoemd in artikel 3, eerste lid, onder a, hetgeen in de praktijk zal betekenen surveillanten of medewerkers basispolitiezorg. Het kan voorkomen dat, als gevolg van de reorganisatie van de politie, (nog) niet alle ambtenaren die met de uitvoering van de genoemde taken zijn belast, daartoe ook conform de eisen die aan de functie zijn verbonden, zijn gekwalificeerd. Wij zijn, voor zover het ambtenaren betreft die voor de reorganisatie van de politie (peildatum: 1 april 1998) deze taken waren belast, bereid te gedogen dat deze ambtenaren tot 1 april 2000 niet over de vereiste opleiding beschikken. In onze optiek kan in dezen slechts sprake zijn van ambtenaren van de voormalige groepen p en q van het voormalige Korps Rijkspolitie die hun taak op basis van de Taakbeschikking parketpolitie (Stcrt. 170) verrichtten en die na de reorganisatie deze taak volledig behouden hebben.

Ambtenaren van de politie die zijn aangesteld om administratief en technisch werkzaam te zijn, dan wel ten dienste van de ondersteuning van de politietaken, en wel voor het verrichten van de overige taken binnen de organisatie, worden aangesteld als b-ambtenaar. Indien deze ambtenaren over bepaalde opsporingsbevoegdheden moeten beschikken om hun taken uit te voeren, zal de korpsbeheerder hen als buitengewoon opsporingsambtenaar (BOA) moeten aanmelden en de gewenste bevoegdheid moeten aanvragen bij de procureur-generaal.

Het is overigens aan de korpsbeheerder om te bepalen dat functies vallen binnen de politietaak dan wel da ondersteunend zijn, dus ten dienste staan van de politietaak. Dit zal moeten blijken uit de desbetreffende omschrijvingen. Uiteraard dient erop te worden toegezien dat werkzaamheden altijd worden verricht binnen grenzen van de desbetreffende functie-omschrijvingen en dat de werkzaamheden worden verricht door gekwalificeerd personeel.

III STATUS-ASPECTEN

Dit hoofdstuk behandelt alfabetisch een aantal aspecten die samenhangen met de status van ambtenaar van politie maar die verschillen afhankelijk van het antwoord op de vraag of men a- ambtenaar of b-ambtenaar is.

Bewapening/uitrusting

Een a-ambtenaar is bevoegd geweld te gebruiken (artikel 8 Politiewet 1993). De ambtsinstructie reguleert geweldgebruik nader en geeft regels voor het gebruik van handboeien. Overigens hechten wij er aan te bevestigen dat bij iedere vorm van geweld en bij elk gebruik van handboeien de beginselen van subsidiariteit en proportionaliteit in acht genomen moeten worden. Voorts geldt dat deze bevoegdheden slechts mogen worden toegepast door ambtenaren van politie die zowel praktisch als theoretisch voldoende getraind zijn in het omgaan met de wijze hanteren van de bijzondere bevoegdheden waarover zij beschikken.

De Bewapeningsregeling politie en de Uitrustingsregeling politie 1994 bepalen ten aanzien van het volgende:

- aspiranten : tijdens stage handboeien en de bewapening die voor hun rang
- surveillanten van politie : korte wapenstok, handboeien (zie ~);
- overige a-ambtenaren : korte wapenstok, handboeien, pistool;
- b-ambtenaren : zie 2) .

Relevante regelgeving:

- Uitrustingsregeling politie 1994;
- Bewapeningsregeling politie;
- Regeling van de Minister van Justitie, houdende vaststelling van de uitrusting van ambtenaren van politie werkzaam bij het Korps landelijke politiediensten en de bijzondere ambtenaren van politie;
- Ambtsinstructie voor de politie, de Koninklijke Marechaussee en de buitengewoon opsporingsambtenaren

1 De surveillanten van politie zijn standaard niet uitgerust met het pistool. De Bewapeningsregeling voorziet evenwel in de mogelijkheid dat de korpsbeheerder desgevraagd van ons toestemming (evt. onder voorwaarde) krijgt surveillanten daarmee te bewapenen art. 2). Gelet op het takenpakket van de surveillanten zal deze toestemming niet snel gegeven worden.

2 Als een b-ambtenaar buitengewoon opsporingsambtenaar is en op grond van artikel 8, zendt

hem lid van de Politiewet 1993 de bevoegdheid heeft geweld te gebruiken, mag hij met de korte wapenstok en handboeien worden bewapend indien hij hiervoor toestemming hebben gegeven (art. 3). Handboeien behoren niet tot de uitrusting van de b-ambtenaar. Het aanwijzingsbesluit van een b-ambtenaar tot buitengewoon opsporingsambtenaar kan evenwel de uitrusting met handboeien omvatten.

Eed c.a.

Iedere ambtenaar legt eerst een gelijklopende eed dan wel een verklaring en belofte van zuivering af. De twee aansluitende eed of belofte verschillen voor a-ambtenaren en voor b-ambtenaren. Aspiranten zullen in geval voordat zij aan hun praktijkstage beginnen, aan deze verplichting moeten voldoen.

Relevante regelgeving:

- Besluit algemene rechtspositie politie, artikel 9.

Fouilleren

Een a-ambtenaar is bevoegd tot onderzoek aan het lichaam en de kleding (veiligheidsfouilleren) alsmede onderzoek dat direct vooraf gaat aan de insluiting (insluitingsfouilleren).

De Minister van Justitie kan bepalen dat de b-ambtenaar die buitengewoon opsporingsambtenaar is, bevoegd tot onderzoek aan de kleding. De ambtsinstructie is alsdan ook op hem van toepassing. Voorts is de b-ambtenaar die buitengewoon opsporingsambtenaar is en door de korpsbeheerder is belast met de verzorging van ingesloten personen, bevoegd tot de insluitingsfouilleren.

Relevante regelgeving:

- Politiewet 1993, artikel 8, derde, vierde en zevende lid;
- Ambtsinstructie voor de politie, de koninklijke Marechaussee en de buitengewoon opsporingsambtenaar, artikel 1 jo artikel 28.

Legitimatiebewijs De a-ambtenaren dragen tijdens de uitoefening van de diensten een politielegitimatiebewijs. Het legitimatiebewijs vermeldt onder meer de rang van de desbetreffende ambtenaar van politie. Aspiranten uitsluitend tijdens de praktijkstage een politielegitimatiebewijs. Aangezien aspiranten tijdens de praktijkstage een rang hebben die is verbonden aan de functie die tijdens de praktijkstage wordt uitgeoefend, vermeldt het legitimatiebewijs die rang.

De b-ambtenaren dragen een politielegitimatiebewijs voorzover zij over opsporingsbevoegdheid beschikken aangewezen door de korpsbeheerder dan wel door of namens de Minister van Justitie. Slechts b-ambtenaren die opsporingsbevoegdheid voor alle strafbare feiten hebben een rang. In die gevallen kan onder het kopje 'rang' de functie van de desbetreffende ambtenaar worden vermeld; eventueel kan in die gevallen het rangnummer worden uitgebreid met: / functie.

Relevante regelgeving:

- Regeling politielegitimatiebewijs;
- Regeling van de Minister van Justitie, houdende vaststelling van het politielegitimatiebewijs ten behoeve van enige ambtenaren van politie werkzaam bij het Korps landelijke politiediensten en de bijzondere ambtenaren van politie;
- Besluit rangen politie, artikel 5.

Opleiding

Het Landelijk selectie- en opleidingsinstituut politie (LSOP) verzorgt de basisopleidingen, die noodzakelijk toetreding tot de functies met de rang van surveillant van politie, agent of inspecteur. De duur en de eindtermen van de basisopleidingen worden door ons vastgesteld, op grond van onze algemene verantwoordelijkheid voor het kwaliteitsniveau van de Nederlandse politie. Door de basisopleiding als noodzakelijke voorwaarde te formuleren en de duur en de eindtermen centraal vast te stellen, kan gewaarborgd worden dat de a-ambtenaar bij instroom aan de eisen die wij noodzakelijk achten voor een verantwoorde taakuitoefening.

De aanstelling is -binnen de gegeven regels- de verantwoordelijkheid van de korpsbeheerder. Voor een a-ambtenaar is aanstelling eerst mogelijk als met succes een basisopleiding is voltooid. In omstandigheden is voorstelbaar dat het volgen van de *gehele* basisopleiding geen adequate eis is. Het kan bijvoorbeeld gaan om a-ambtenaren die naar een hoger niveau willen doorstromen, of om b-ambtenaren die a-ambtenaar willen worden. Het is raadzaam in dergelijke gevallen contact op te nemen met het LSOP. Door het LSOP kan een alternatief opleidingstraject worden opgezet. De procedure is dan dat het LSOP het voortraject topleiding/werkervaring van het betrokken individu (of van een bepaalde categorie) beziet en beoordeelt hoe zich dit verhoudt tot de eisen van de betreffende basisopleiding. Vervolgens wordt een modulair opgebouwd en op de functie toegesneden opleidingsprogramma vastgesteld. Wie de (verkorte) opleiding succesvol afrondt, staat op gelijk niveau met de a-ambtenaar die een volledige basisopleiding heeft gevolgd.

Voor oud-politieambtenaren die, na een werkkring elders of een langere periode zonder betaald werk, weer a-ambtenaar van politie aan de slag willen gaan (herintreders), zou dit traject gevolgd kunnen worden om dat zij hun kennis en vaardigheden weer op het gewenste peil brengen. Hoewel het diploma als zodanig niet meer geldig blijft behouden, kan er sinds de onderbreking immers zoveel zijn veranderd, dat zonder "opfrissen" nauwelijks van een adequate toerusting gesproken kan worden. De ambtenaren die belast waren en zijn geweest met de uitvoering van de volledige taken van de parketpolitie van het voormalige Korps rijkspolitie die nu onder het begrip 'taken ten dienste van justitie', zijn van rechtswege a-ambtenaar geworden, hoewel hun diploma niet de vereiste breedte heeft. Ook voor hen kan een verkorte opleiding de oplossing zijn. Gedurende de overgangperiode dat zij de opleiding niet hebben voltooid (maximaal tot 1 april 2000), is het gewenst dat zij ingezet worden voor de taken ten dienste van justitie, in het verlengde van hun opleiding en ervaring. Het is de taak van de korpsbeheerders om te bepalen tot welke leeftijd zij medewerkers die het betreft, laten deelnemen aan dit bijscholingstraject. Aspecten die daarbij een rol spelen, zullen zijn de wens van de betrokkenen, het aantal jaren dat zij betrokken naar verwachting nog actief dienst zal doen, en de behoefte van het korps.

In onze Regeling van 16 april 1996 (nrs. 549067/596/GBJ en EA96/U981, gepubliceerd in Stcrt.80) is geregeld dat gedurende de overgangstermijn de betrokken medewerkers zo nodig kunnen beschikken over een voorwaarde. Een a-ambtenaar die betrokken als b-ambtenaar wordt aangesteld en over opsporingsbevoegdheid dient te beschikken, kan deze bevoegdheid tot 1 januari 1997 voor hem worden aangevraagd bij de procureur-generaal; in de tussentijd kan de opsporingsbevoegdheid waarover hij beschikte.

Relevante regelgeving:

- Regeling landelijke politie- opleidingen, artikel 7.

Opsporingsbevoegdheid

Een a-ambtenaar heeft algemene opsporingsbevoegdheid op grond van artikel 141 van het Wetboek van Strafvordering.

Een b - ambtenaar kan op grond van artikel 142 van het Wetboek van Strafvordering als buitengewoon opsporingsambtenaar met de opsporing van strafbare feiten worden belast.

Rang

De a-ambtenaren hebben een van de rangen die staan genoemd in het besluit rangen politie. Als b-ambter belast met de opsporing van alle strafbare feiten, geldt ook voor hen een rang.

Een rang is verbonden aan een functie, die volgens het functie- referentiemateriaal op een bepaalde schaal gewaardeerd. Bij verschil tussen de individuele salarisschaal van een ambtenaar en de schaal waarop zijn gewaardeerd, volgt de rang de functie. Is het verschil tussen rang en functie veroorzaakt door een negatief plaatsing ten gevolgen van de reorganisatie, dan is het mogelijk dat gedurende een overgangstermijn de o wordt gevoerd.

Ambtenaren hebben gedurende de basisopleiding de rang van aspirant. Tijdens de praktijkstage hebben de rang (blijkend onder meer ook uit het gedragen rangonderscheidingsteken) die is verbonden aan de functie tijdens de praktijkstage wordt uitgeoefend.

Relevante regelgeving:

- Besluit rangen politie, artikel 3, artikel 5;
- Bijlage 2 bij de Kledingregeling voor de politie.

Rechtspositie Een a-ambtenaar heeft recht op functioneel leeftijdsontslag (FLO) en in de regel op de inkomsten toelage, los van de aard van de werkzaamheden die hij verricht. De surveillant van politie kan door het bevoegd gezag van de inconvenïenten-regeling worden uitgesloten. Een b-ambtenaar heeft in beginsel geen recht op functioneel leeftijdsontslag (FLO). Op grond van artikel 88 van het Barp kan het bevoegd gezag evenwel bepaalde voorwaarden functies aanwijzen waaraan een leeftijds grens van 60 jaar is verbonden. De ambtenaren werkzaam zijn in de aangewezen functies kunnen dan ook in aanmerking komen voor FLO. Een b-ambtenaar ontvangt slechts de inconvenïenten-toelage indien hij daartoe door het bevoegd gezag is aangewezen.

Relevante regelgeving:

- Besluit bezoldiging politie, artikel 13;
- Besluit algemene rechtspositie politie, artikel 88.

Uniform

Onder *politie-uniform* wordt verstaan een samenstel van enerzijds bepaalde kledingstukken (de 'basis'-kleding) en anderzijds de politie-specifieke uitmontering, dat wil zeggen het korpsbrevet en het politielogo (zowel het gecombineerde woord/beeldmerk als het losse beeldmerk), en voor zover van toepassing de rangonderscheidingstekens, de dienstonderscheidingstekens en het vangsnouer.

Uniformkleding wordt door het bevoegd gezag verstrekt aan a- ambtenaren (inclusief de aspiranten) en aan de b-ambtenaren die door het bevoegd gezag zijn aangewezen. Bijzondere ambtenaren van politie krijgen geen uniform. Voor zover dit is voorgeschreven door het bevoegd gezag, dragen ambtenaren van politie het uniform en de onderscheidingstekens.

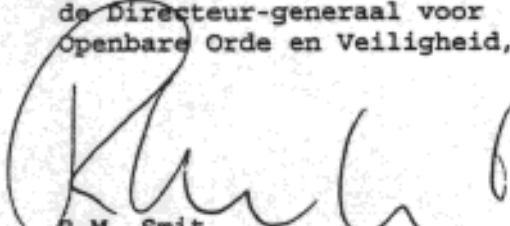

Een buitengewoon opsporingsambtenaar draagt dus alleen een politie-uniform indien het een ambtenaar van politie betreft die is aangewezen om een uniform te ontvangen en wie is voorgeschreven het te dragen.

Naast het uniform kan ook sprake zijn van dienstkleding. Deze kan aan alle a-ambtenaren van politie worden verstrekt, alsmede aan de b-ambtenaren voorzover deze daartoe zijn aangewezen.

Anderen dan ambtenaren van politie mogen geen politie-uniform dragen. Dat betekent dat zij geen politie-onderscheidingstekens, geen korpsbrevet en geen (deel van het) politielogo mogen dragen. De 'basis'-kleding als zodanig is niet auteursrechtelijk beschermd

Relevante regelgeving: - Besluit algemene rechtspositie politie (Barp), artikel 56; - Kledingregeling voor de politie.

Wij vertrouwen erop u met deze informatie van dienst te zijn geweest.

Hoogachtend, DE MINISTER VAN BINNENLANDSE ZAKEN, voor deze, de Directeur-generaal voor Openbare Orde en Veiligheid,	DE MINISTER VAN JUSTITIE, voor deze, de Directeur-generaal, wnd.
 R.M. Smit	 H.C.J.L. Borghouts